

POSUDEK *DIPLOMOVÉ* PRÁCE

Typ posudku: *vedoucí práce*

Autorka práce: Ing. Eva Neubauerová

Název práce: Mocenská nerovnováha v pečujících rodinách

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Hynek Jeřábek, CSc.

Oponent/tka:

Navržené hodnocení: *nedoporučuji k obhajobě*

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Autorka v projektu naznačuje a v teoretické části práce tvrdí, že: „... k situaci mezigenerační péče ... dochází tak, že do domácnosti, kde žije dítě seniora, který péči potřebuje, přibude nový člen domácnosti, opečovávaný, který svou potřebou mění dosavadní vztahové struktury v domácnosti i v rodině ...“ (s.12) Již tato teze odporuje mnoha reálným variantám péče o seniory. Již v projektu autorka předpokládá, že: „... mocenská nerovnováha je přítomna v každém vztahu jako jeden z jeho prvků. ...“ (projekt) Výzkumným problémem, který je v její práci zkoumán, je pak explicitně problematika mocenské nerovnováhy v pečujících rodinách. (str. 2) Autorka, aniž by vzala v úvahu širší oblast literatury věnující se péči o seniory, automaticky předpokládá, že ve všech pečujících rodinách je důležitým problémem „mocenská rovnováha či nerovnováha“. Z toho pak vyplývá cíl její práce: „... zjistit, jaké jsou strategie a mechanismy pro posílení mocenského vlivu pečujícího a opečovávaného. ...“ Formuluje dílčí výzkumné otázky: „Kdy se vzájemná mocenská nerovnováha mezi hlavním pečovatelem a opečovávaným stává podle pečovatele disfunkční pro život ve společné domácnosti a pro situaci péče?“ a ještě jednu další. (str. 3)

Autorka pak z literatury vybírá takové teze, momenty a úryvky, které podporují její vidění světa jako boje o moc. Cituje tedy jednak z literatury zabývající se mocí a mocenskými otázkami aniž by se jednalo o téma rodiny (např. moc politická), jednak vybírá z literatury o mezigenerační solidaritě a péči ty položky, které vyhovují jejím tezím. Z velmi bohaté literatury V. L. Bengtsona vybírá například jen jeden pramen (Bengtson a Karen Pyke 1996), který zapadá do jejího pohledu na svět. Odkazuje na kolektivní monografii *Mezigenerační solidarita v péči o seniory*, aniž by reflektovala její teoretická východiska nebo teoretické závěry, jako jen na práci zaměřující se „...především na empirickou stránku problematiky péče.“ Cituje z této práce jen účelově a nepřesně (str. 12) Není pravda, že „... Jeřábek (2013: 53) dále tvrdí, že rodinná péče o seniory je nejčastějším modelem péče v České republice...“ (s.12) Naopak, naše studie ukazuje (na str. 55 nn.) tři skupiny procesů, které je možno uvést v neprospěch uplatňování rodinné péče o staré lidi ...“

Problém cíle a východisek posuzované diplomové práce spočívají především v tom, že se nesnaží „specifikovat, co se děje ve zvláštních případech péče o seniory v rodinách“, jak naznačoval projekt a dílčí výzkumná otázka, ale usiluje o generalizaci problematiky moci jako by se týkala všech pečujících rodin. Takový cíl pochopitelně nemohl být splněn. Empirická část práce na devíti případech konstruuje jakousi „teorii“. Její východiska však neplatí. Problém celé diplomové práce je tedy především již v jejích východiscích a v nekorektním způsobu práce s literaturou. Studentka konzultovala s vedoucím práce jen projekt a pak zaslala 8. května 2015 hotovou práci. Vyhnula se tak možnostem korekcí svého postupu v těch fázích práce, kdy bylo možno ještě něco napravit.

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Ing. Eva Neubauerová literaturu vybírá a používá výběrově. To by obecně nemuselo vadit. Problematiku mocenských vztahů v rodině však nezasazuje do kontextu ostatních vztahů v pečujících (anebo nepečujících) rodinách a ignoruje literaturu týkající se péče o seniory i literaturu týkající se mezigenerační solidarity v rodinách. Specifickou literaturu k problematice moci také nepostihuje v dostatečné míře. Například z díla Michela Foucaulta, kterého výslovně jmenuje, si vybrala jen jeho „Dějiny sexuality“. To platí i pro další autory.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

V empirické části práce, která je rozsáhlá a obsažná, autorka do hloubky analyzuje, kóduje a klasifikuje devět rozhovorů s hlavními pečujícími osobami. Přestože se v teoretické části práce opírá v tématu mocenských nerovností o studii Bengtsona a Peak (s.16), v níž byli zkoumáni jak senioři, tak i o ně pečující jejich dospělé děti a vnoučata, rozhodla se autorka diplomové práce dotazovat výhradně pečující. Eva Neubauerová píše: „Cílovou skupinou v tomto výzkumu nejsou opečovávané seniorky ...“ a dále hledá důvody pro toto své rozhodnutí. Uváděné důvody tohoto rozhodnutí však, vzhledem k výzkumu proměn mocenských vztahů mezi matkami a dcerami, nejsou přesvědčivé. Data i výsledky mohou tedy být jednostranná, a tudíž zkreslená a nevalidní. Také v tomto ohledu měla autorka včas vyhledat konzultační pomoc.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Kvalita argumentů je nepříznivě ovlivněna metodologickými chybami výzkumné sondy.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

V teoretické části práce se na příliš mnoha místech vyskytují odkazy na celé dílo, často i na celou knihu. Např. jen na str. 9-11 jsou takto neúplně odkazováni autoři Dahrendorf (2x), Scott (2x), Singly, Tilly, Foucault (2x), Machiavelli, Plháková a Bourdieu. V případě některých stránkových odkazů (viz výše) je obsah odkazu nesprávný. Například Jeřábek a kol. 2013 na str. 43 odkazuje jen na Hilary Graham, ale neodkazuje na práce Alana Walkera nebo Bailly Miller (s.12). Jazyk je v pořádku. Gramatické chyby v práci nejsou.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Diplomová práce Ing. Evy Neubauerové vykazuje nesporně známky pilného snažení a je svědectvím rozsáhlé a pečlivé detailní a zaujaté badatelské práce. Výše uvedené metodologické nedostatky, včetně nedostatků ve východiscích práce a nesplnění kvalitního teoretického rozboru však všechno toto úsilí bohužel znehodnocují.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Celkové hodnocení práce:

Práci nedoporučuji k obhajobě.

Datum: 22. května 2015

Podpis: